

*До спеціалізованої вченої ради
Д 08.727.02 Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
49005, м. Дніпро, просп. Науки, 26*

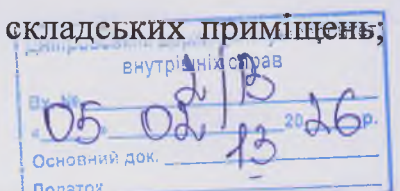
ВІДГУК

офіційного опонента – кандидата юридичних наук Сисолятіна Валерія Вікторовича на дисертацію Карпової Оксани Сергіївни на тему: «Криміналістична характеристика та основи розслідування крадіжок зі складів та баз зберігання товарів», подану здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність

Актуальність теми дослідження. В умовах оновлення нашого суспільства, формування демократичної, правової держави, наближення до європейських цінностей приватна власність визнається однією з основних соціальних цінностей нашого суспільства. Конституція України гарантує недоторканість права приватної власності та житла від будь-яких протиправних посягань.

Соціально-економічний стан у країні, спад економіки, викликаний розв'язаною росією війною проти нашої держави, вимушене переміщення частини населення з окупованих територій, зменшення рівня достатку населення сприяють збільшенню рівня корисливої та корисливо-насиленої злочинності. Серед кримінальних правопорушень проти власності найбільш розповсюдженими є крадіжки. У свою чергу серед них значний відсоток складають крадіжки із складів та баз зберігання товарів. Не зважаючи на значний, відносно інших правопорушень відсоток повідомлень про підозру, велика їх кількість все ж таки залишається нерозкритими. Аналізом судово-слідчої практики встановлено, що відсоток нерозкритих кримінальних правопорушень з наведених статистичних даних припадає саме на крадіжки зі складів та баз зберігання товарів.

Низька ефективність розслідування крадіжок зі складів та баз зберігання товарів обумовлена причинами об'єктивного та суб'єктивного характеру., до яких можна віднести: недостатню охорону більшості складських приміщень;

відсутність свідків та очевидців, оскільки більшість крадіжок вчиняються у вечірній та нічний часи; несвоєчасне надання органам поліції інформації щодо вчиненого кримінального правопорушення, що не дає змогу вчасно реагувати на подію злочину; воєнний стан в країні, що впливає на режим роботи підприємств тощо. Однією з причин також є відсутність на сьогодні науково обґрунтованої методики розслідування крадіжок зі складів та баз зберігання товарів, що свідчить про актуальність дисертаційного дослідження Карпової О. С.

Проблемами методики розслідування окремих видів злочинів, в тому числі крадіжок у різні часи займалися провідні українські науковці: Ю. П. Аленін, В. П. Бахін, А. Ф. Волобуєв, В. А. Журавель, А. В. Іщенко, Н. І. Клименко, І. І. Когутич, В. О. Коновалова, О. Н. Колесніченко, В. С. Кузьмічов, В. К. Лисиченко, В. В. Лисенко, В. Г. Лукашевич, Є. Д. Лук'янчиков, Г. А. Матусовський, О. В. Одерій, І. В. Пиріг, М. А. Погорецький, О. В. Пчеліна, М. В. Салтевський, В. М. Стратонов, В. В. Тіщенко, Л. Д. Удалова, П. В. Цимбал, К. О. Чаплинський, Ю. М. Чорноус, С. С. Чернявський, В. М. Шевчук, В. Ю. Шепітько, В. В. Юсупов та інші.

Однак у працях зазначених науковців недостатньо приділялось уваги криміналістичній характеристиці та особливостям розслідування крадіжок зі складів та баз зберігання товарів, що свідчить про актуальність і своєчасність розробки означеної методики.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано відповідно до Плану заходів із виконання обов'язків та зобов'язань України, що випливають з її членства в Раді Європи (Указ Президента України від 12.01.2011 р., № 24/2011); Національної стратегії у сфері прав людини (Указ Президента України від 25.08.2015 р. № 501); Указу Президента України від 30.09.2019 р. № 722 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»; Стратегії національної безпеки України (Указ Президента України від 14.09.2020 р. № 392); Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 рр. (постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 р. № 695); Стратегії розвитку сфери інноваційної

діяльності (розпорядження Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 р. № 526-р.); Стратегія розвитку Національної академії правових наук України на 2021-2025 рр. (постанова загальних зборів НАПрН України від 26.03.2021 р. № 12-21); тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020-2024 роки (наказ МВС України від 11.06.2020 р. № 454); тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок Міністерства освіти і науки на 2022-2026 роки (наказ МОН України від 03.02.2022 р. № 109), Основних напрямів наукових досліджень науково-дослідного інституту публічного права.

Об'єкт та предмет дослідження сформульовано правильно, відповідно до встановлених вимог. Об'єктом дослідження є правовідносини, що виникають у стадії досудового розслідування крадіжок із складів та баз зберігання товарів. Предметом дослідження є криміналістична характеристика та основи розслідування крадіжок із складів та баз зберігання товарів.

Мета дисертаційного дослідження полягає у розробці криміналістичної характеристики та основ розслідування крадіжок зі складів та баз зберігання товарів на основі теоретичних положень кримінального процесу, криміналістики та інших наук, а також узагальнення відомостей слідчої та судової практики.

Комплексність мети, її багатоплановість обумовили необхідність вирішення **окремих завдань**, а саме: 1) визначити предмет злочинного посягання та обстановку, у якій вчиняються крадіжки із складів і баз зберігання товарів; 2) окреслити способи та сліди вчинення злочину; 3) надати характеристику особі злочинця та потерпілого; 4) визначити особливості аналізу й оцінки первинної інформації, а також визначити коло обставин, що підлягають встановленню у кримінальному провадженні; 5) сформулювати типові слідчі ситуації, що виникають під час розслідування крадіжок із складів і баз зберігання товарів та розробити алгоритм їх вирішення; 6) визначити особливості проведення вербальних і невербальних слідчих (розшукових) дій; 7) надати рекомендації щодо використання спеціальних знань при розслідуванні крадіжок із складів і баз зберігання товарів.

Ступінь достовірності та обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, сформульованих у дисертації забезпечується вдалою і продуманою структурою наукової роботи, логікою викладення матеріалу, потужним масивом емпіричної та джерельної бази. Як вбачається з відповідних положень дисертації, здобувачка володіє методологією наукового аналізу складних проблем теорії та практики юридичної науки.

У процесі дослідження дисертант, для досягнення поставленої мети, з урахуванням об'єкта і предмета дослідження, використав **загальнонаукові та спеціальні методи**, які є засобами наукового пошуку. Їх застосування було обумовлено системним підходом, що дозволяє реалізувати докладний розгляд методики розслідування крадіжок із складів і баз зберігання товарів.

Результати дисертаційного дослідження О. С. Карпової є аргументованими та переконливими, вони отримані завдяки широкому використанню наукових джерел, емпіричного матеріалу та вмілому використанню різноманітних методів наукового дослідження.

Емпіричну основу дослідження складають результати узагальнення оперативної, слідчої та судової практики. Досліджені матеріали 278 кримінальних проваджень та судової практики з розслідування крадіжок зі складів та баз зберігання товарів за період 2019-2025 років, дані офіційної статистичної звітності Офісу Генерального прокурора за 2020-2024 роки, зведені результати анкетування та інтерв'ювання 225 слідчих, дізнавачів та працівників оперативних підрозділів Національної поліції України.

Новизна наукових положень, висновків та рекомендацій. Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що вперше в Україні буде комплексно досліджено криміналістичну характеристику та розроблено основи розслідування крадіжок із складів та баз зберігання товарів. За результатами проведеного дослідження сформульовано низку нових положень, висновків та пропозицій, що виносяться на захист, зокрема вперше: розроблено елементи криміналістичної характеристики крадіжок зі складів та баз зберігання товарів: предмет протиправного посягання, способи вчинення

злочину, обстановку та слідову картину кримінального правопорушення, характеристику особи правопорушника та потерпілого; виокремлено, надано характеристику та розроблено алгоритм дій слідчого у типових слідчих ситуаціях початкового етапу розслідування, якими є наступні: 1) є інформація про виявлення ознак проникнення до приміщення та відсутності матеріальних цінностей; відомості щодо часу вчинення, способу проникнення, предмету злочинного посягання, завданих збитків, але при цьому відсутня будь-яка інформація щодо особи підозрюваного або підозрюваних, очевидці та свідки події відсутні; 2) є заява щодо вчинення крадіжки, встановлено час вчинення правопорушення; предмет злочинного посягання; спосіб проникнення у приміщення; дані щодо кількості та зовнішнього вигляду правопорушників, отримані з камер спостереження або від наявних свідків, очевидців, але при цьому нікого з підозрюваних не затримано та місце їх перебування невідомо; 3) є заява щодо вчинення крадіжки, відсутні матеріальні цінності; встановлено, що кримінальне правопорушення вчинено групою осіб, при цьому одного з підозрюваних затримано на місці вчинення злочину; є свідки, очевидці крадіжки, а також відомості про спосіб вчинення, механізм події, кількість та ознаки зовнішності співучасників, але відсутнє викрадене майно; підозрюваного або злочинну групу затримано на місці або безпосередньо після вчинення крадіжки з викраденим майном, присутні свідки та очевидці; 4) ознаки крадіжки виявлено через деякий значний час після вчинення злочину і відсутня будь-яка інформація щодо події кримінального правопорушення та осіб, які його вчинили.

В дисертації також удосконалено окремі положення криміналістичної методики, зокрема: поняття криміналістичної характеристики крадіжок як інформаційної моделі кримінального правопорушення, що використовується на початковому етапі розслідування та являє собою систему даних щодо найбільш типових ознак предмета посягання, обстановки, способів, слідів правопорушення, особи потерпілого та злочинця; алгоритм діяльності слідчого під час отримання первинної інформації про події злочину та систему заходів щодо перевірки достовірності такої інформації, а також визначено

обставини, що підлягають доказуванню під час розслідування крадіжок зі складів та баз зберігання товарів; алгоритм дій слідчого на подальшому етапі розслідування в залежно від типових слідчих ситуацій, що відрізняються ступенем визнання вини підозрюваним; організаційно-підготовчі і тактичні особливості проведення огляду та обшуку за вказаною категорією кримінальних правопорушень; тактичні прийоми проведення допиту свідків, потерпілих, підозрюваного за наявності конфліктної та безконфліктної ситуацій.

Дістали подальшого розвитку окремі положення загальної теорії криміналістики, зокрема: положення криміналістики щодо криміналістичної характеристики, етапів розслідування, ситуаційного підходу до формування і типізації слідчих ситуацій в криміналістичній методиці; теоретичні основи використання спеціальних знань під час розслідування кримінальних правопорушень у формі залучення спеціалістів до проведення слідчих (розшукових) дій та проведення експертизи; рекомендації щодо впровадження новітніх техніко-криміналістичних засобів і методів у розслідування кримінальних правопорушень.

Викладені й аргументовані в дисертації теоретичні положення, висновки та практичні рекомендації впроваджені та використовуються у:

- *науково-дослідній діяльності* під час здійснення теоретичних досліджень з питань розробки окремих криміналістичних методик взагалі та особливостей методики розслідування крадіжок зокрема (акт впровадження Дніпровського державного університету внутрішніх справ від 30 жовтня 2025 року);

- *в освітньому процесі* під час підготовки та проведення занять для здобувачів вищої освіти з навчальних дисциплін: «Основи криміналістики», «Криміналістика», «Методика розслідування кримінальних правопорушень», «Тактичні особливості проведення слідчих (розшукових) дій», «Судова експертологія», а також при розробці навчально-методичних та дидактичних матеріалів з означених дисциплін (акт впровадження Національної академії внутрішніх справ від 13 серпня 2025 року);

– у *практичній діяльності* для вдосконалення роботи органів дізнання, досудового розслідування та оперативних підрозділів з розслідування крадіжок зі складів та баз зберігання товарів (акт впровадження Дніпропетровського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС від 13 вересня 2025 року).

В цілому, **достовірність й обґрунтованість наукових положень та висновків**, сформульованих у дисертації, забезпечується вдалою і продуманою структурою наукової розробки, логікою викладення матеріалу, потужним масивом емпіричної та джерельної бази.

Структура дисертації є логічно побудованою та ґрунтується на комплексному підході до вирішення проблем розслідування крадіжок із складів та баз зберігання товарів. Дисертація складається з основної частини (вступу, трьох розділів, що містять дев'ять підрозділів, висновків), списку використаних джерел і додатків.

У **вступі** обґрунтовується актуальність теми дослідження, визначено її зв'язок з науковими програмами, темами, планами, мету і завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, окреслено емпіричну базу дослідження, зазначено відомості про апробацію результатів дослідження та практичне значення його результатів, публікації авторки та структуру дисертації.

У **першому розділі «Криміналістична характеристика крадіжок зі складів та баз зберігання товарів»** визначено предмет злочинного посягання та обстановку, у якій вчиняються крадіжки із складів і баз зберігання товарів.

Предметом злочинного посягання є речі матеріального світу, які можна поділити за призначенням на три групи: призначені для подальшого продажу: різноманітні як продовольчі, так і непродовольчі товари, а також товари промислового призначення, заготовки та напівфабрикати; призначені для їх подальшого використання у промисловому виробництві чи сфері послуг як самим крадієм, так і колом його родичів, друзів, знайомих; ті, що використовуються крадієм для власного споживання.

Основними елементами обстановки вчинення крадіжок зі складів та баз зберігання товарів є місце, час та умови діяльності підприємства. Місцем вчинення кримінального правопорушення є приміщення складів, що можуть бути класифіковані за такими критеріями: розміром і конструктивними особливостями; способом зберігання продукції; ступенем захищеності; місцем розташування від населеного пункту; режимом роботи. Частіше крадіжки вчиняються на складах, що працюють не кожен день, а відкриваються за потребою, рідше – при цілодобовій роботі. За місцем розташування частіше крадіжки вчиняються на складах, розташованих на околицях міст та які не мають належної охорони.

Визначено способи вчинення крадіжок, розглядаються у сукупності трьох складових: підготовки, вчинення та приховування злочину. Підготовчі дії до вчинення крадіжок зі складів та баз зберігання товарів складаються з наступних дій: обрання об'єкта крадіжки; вивчення об'єкта, що відбувається шляхом спостереження безпосередньо злочинцем або членами злочинної групи; підготовка технічних засобів вчинення та приховування злочину; підбір учасників і розподіл ролей у разі вчинення кримінального правопорушення в групі. Підготовча стадія крадіжок зі складів має певні особливості, що полягають у діях злочинців безпосередньо на місці вчинення злочину перед проникненням у приміщення складу та полягають у відключенні засобів відеоспостереження та сигналізації. Спосіб безпосереднього вчинення злочину можливо поділити на дві категорії: проникненням до приміщення складу шляхом зламу перешкод; шляхом відкритого доступу до майна, що зберігається на складі. Дії злочинців з підготовки, вчинення та приховування злочину складають динамічну систему взаємодії матеріальних об'єктів, наслідком якої є утворенням слідів, які розглянуто у роботі, спираючись на їх поділення на матеріальні (сліди-предмети, сліди-речовини та сліди-відображення), ідеальні, цифрові.

За ступенем володіння професійними навичками автор, спираючись на думки науковців поділяє крадіїв на такі групи: випадкові злочинці, які випадково опинились поряд з майном, що не достатньо охороняється; не

професійні злочинці, які опинились у тяжкому матеріальному становищі та вперше вчиняють правопорушення; кваліфіковані злочинці, які мають злочинний досвід вчинення крадіжок або інших злочинів проти власності. Окремо потрібно зазначити, що значна частина крадіжок зі складів та баз зберігання товарів вчиняється в групі.

У другому розділі «Особливості розслідування крадіжок зі складів та баз зберігання товарів» здобувачка висвітлює особливості розслідування крадіжок із складів і баз зберігання товарів в залежності від етапів розслідування та типових слідчих ситуацій, що склались на кожному з етапів.

Визначено типові слідчі ситуації початкового етапів розслідування крадіжок із складів і баз зберігання товарів, якими є наступні: 1) надійшла інформація від власника або орендаря складу щодо виявлення ознак проникнення до приміщення та відсутності матеріальних цінностей. Є орієнтовні відомості щодо часу вчинення, способу проникнення, предмету злочинного посягання, завданих збитків. При цьому відсутня будь-яка інформація щодо особи підозрюваного або підозрюваних, очевидці та свідки події відсутні; 2) поступила заява щодо вчинення крадіжки від власника приміщення, точно встановлено час вчинення правопорушення; предмет злочинного посягання; спосіб проникнення у приміщення; дані щодо кількості та зовнішнього вигляду правопорушників, отримані з камер спостереження або від наявних свідків, очевидців. При цьому нікого з підозрюваних не затримано та місце їх перебування невідомо; 3) є заява щодо вчинення крадіжки, відсутні матеріальні цінності. Встановлено, що кримінальне правопорушення вчинено групою осіб, при цьому одного з підозрюваних затримано на місці вчинення злочину; є свідки, очевидці крадіжки, а також відомості про спосіб вчинення, механізм події, кількість та ознаки зовнішності співучасників. При цьому відсутнє викрадене майно; 4) підозрюваного або злочинну групу затримано на місці або безпосередньо після вчинення крадіжки з викраденим майном, присутні свідки та очевидці; 5) ознаки крадіжки виявлено через деякий значний час після вчинення злочину. Відсутня

будь-яка інформація щодо події кримінального правопорушення та осіб, які його вчинили.

Окреслено напрямки діяльності слідчого на подальшому етапі розслідування направлені на вирішення слідчих ситуацій, що сформовано за критерієм відношення підозрюваного до вчинених ним дій та з урахуванням існуючої доказової бази, що була отримана на початковому етапі. Зважаючи на це, нами виділено наступні типові слідчі ситуації: 1) затримано всіх членів злочинного угруповання, всі вони визнають свою провину, співпрацюють зі слідством, повернули викрадене майно або готові відшкодувати завдані збитки. У розпорядженні слідства достатньо доказів, що підтверджують їх участь у вчиненні крадіжки. Вказана ситуація є найбільш сприятливою для розслідування; 2) затримано всіх членів угруповання, але окремі з них визнають свою провину частково або взагалі не визнають, у показаннях учасників групи є розбіжності щодо механізму вчиненого злочину та ступені участі кожного з учасників; 3) затримано одного чи двох членів злочинного угруповання, які визнають свою провину частково, зменшують свою участь у вчиненні злочину, відсутня інформація про інших учасників і затримані відмовляються її надавати, доказів недостатньо; 4) затримано одного чи двох членів злочинного угруповання, які не визнають своєї провини, відмовляються давати показання щодо інших членів угруповання, особи яких не встановлені та місцезнаходження невідомо. Підозрювані не співпрацюють зі слідством, протидіють розслідуванню, доказів їх провини недостатньо. Це є найнесприятливішою ситуацією для розслідування; 5) затримано одного чи двох членів злочинного угруповання, які заперечують свою причетність до злочину, є достатні дані щодо інших членів угруповання; доказів, що вказують на механізм вчинення злочину та участь кожного у ньому достатньо.

У третьому розділі «Організація і тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій» охарактеризовано особливості тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій, а також напрями застосування спеціальних знань у кримінальному провадженні.

Встановлено, що основними невербальними слідчими (розшуковими) діями є огляд місця події та обшук. До основних вербальних слідчих (розшукових) дій дисертантка відносить допит. Розроблено організаційно-тактичні прийоми проведення означених слідчих (розшукових) дій на кожному з етапів їх проведення: підготовчому, робочому та заключному.

Серед основних процесуальних форм використання спеціальних знань під час розслідування здобувачка вирізняла такі як: залучення спеціаліста до проведення окремих слідчих (розшукових) дій; призначення та проведення судових експертиз. На підставі опрацювання матеріалів кримінальних проваджень встановлено обов'язкові судові експертизи, які необхідно призначати під час розслідування крадіжок із складів і баз зберігання товарів. Визначено окремі аспекти підготовки та проведення судових експертиз.

Висновки до розділів та загальні висновки дисертації відповідають сутності розглянутих питань і відзначаються чіткістю викладених думок. Здобувачка, вміло поєднавши наукову і практичну діяльність, ґрунтовно проаналізувала теоретичний і практичний матеріал та сформулювала на цій основі виважені й слушні висновки, що є вагомим внеском у теорію криміналістики, кримінального процесу та правозастосовну практику.

В цілому, сформульовані у дисертації наукові положення, висновки та рекомендації мають належний рівень обґрунтованості та достовірності.

Дотримання академічної доброчесності. Дисертаційне дослідження О. С. Карпової «Криміналістична характеристика та основи розслідування крадіжок зі складів та баз зберігання товарів» включає результати власних досліджень здобувачки. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело, що свідчить про відсутність порушення академічної доброчесності.

Автореферат за своїм змістом відповідає основним положенням роботи та повністю відображає зміст, основні положення, висновки та пропозиції, що сформульовані у дисертаційному дослідженні.

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації та в опублікованих працях. Основні

положення та висновки, сформульовані в дисертаційному дослідженні, відображено у семи наукових публікаціях, серед яких: 3 статті у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук, одна стаття у міжнародному науковому виданні, 3 тези доповідей, опублікованих за результатами участі у науково-практичних конференціях.

Все це дозволяє позитивно оцінити рецензоване дисертаційне дослідження, відзначити його наукову новизну, самостійність виконання та належний теоретичний рівень.

Разом із тим, позитивно оцінюючи наукове дослідження О. С. Карпової, слід відзначити в ній є окремі **спірні, дискусійні положення, що можуть стати підґрунтям для обговорення під час прилюдного захисту.**

1. Під час розробки алгоритму дій слідчого щодо вирішення типових слідчих ситуацій як початкового (підрозділ 2.2), так і подальшого (підрозділ 2.3) етапів розслідування дисертантка наводить перелік необхідних організаційних, пошукових, слідчих (розшукових) дій для їх вирішення. При цьому не приділяється увага негласним слідчим (розшуковим) діям, ефективність проведення яких, особливо на початковому етапі, доведено практикою розслідування.

2. Під час розробки організаційно-тактичних прийомів проведення слідчих (розшукових) дій (підрозділи 3.1, 3.2) поза увагою дисертантки залишились такі слідчі (розшукові) дії як пред'явлення для впізнання, в тому числі за відеозображенням, та слідчий експеримент. Вважаємо, що означені слідчі (розшукові) дії під час розслідування крадіжок зі складів та баз зберігання товарів мають свої особливості, і розробка тактичних прийомів їх проведення значно збагатить як наукову, так і практичну складові дисертації.

3. У підрозділі 3.1 під час опису заключної стадії проведення огляду місця події значна увага приділяється основному процесуальному засобу фіксації – протоколюванню, що сприймається позитивно. Але при цьому не приділяється увага сучасним науково-технічним засобам додаткової фіксації обстановки місця події. Мова йде про застосування відеозйомки

відеокамерами, встановленими на безпілотних летальних апаратах та сканування за допомогою 3-D сканерів.

4. Зважаючи на інтеграцію нашої країни до Європейського союзу, на наш погляд, дисертанту потрібно було б приділити увагу міжнародному досвіду розслідування крадіжок.

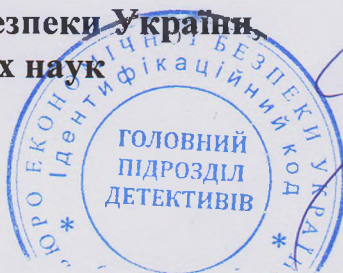
Слід зазначити, що висловлені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку проведеного дослідження та є підґрунтям до наукової дискусії під час прилюдного захисту дисертації.

Загальний висновок. Дисертація на тему «Криміналістична характеристика та основи розслідування крадіжок зі складів та баз зберігання товарів» є кваліфікаційною науковою працею, виконаною особисто здобувачкою, вирішує важливе наукове завдання, є актуальною, завершеною науковою працею, що має теоретичну і практичну значущість та відрізняється науковою новизною. Таким чином, дисертаційне дослідження відповідає вимогам пунктів 9, 11, 13 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 567, а її авторка Карпова Оксана Сергіївна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність.

ОФІЦІЙНИЙ ОПОНЕНТ:

**заступник керівника департаменту-
керівник управління**

**Бюро економічної безпеки України,
кандидат юридичних наук**

Валерій СИСОЛЯТИН